

Oponentský posudek disertační práce

Název disertační práce: **Inovativní školy a jejich sítě v post-socialistickém prostoru na příkladu Gymnázia Přírodní škola**

Autor práce: **Mgr. Daniel Pražák**

Školitel: RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D.

Doktorský studijní program Pedagogika

Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta

Oponent: Ing. Stanislav Michek, Ph.D.

Práce je zaměřená na poměrně nové téma, které u nás v praxi a tedy také ve výzkumu stojí zatím na okraji. V tomto smyslu jde o zajímavou volbu, kdy inovativní školy či školy sdílející konkrétní model se mohou rozrůst v síť škol, což představuje pozitivní potenciál pro rozvoj těchto škol a hlavně pro žáky ve výběru možností ze vzdělávací nabídky.

Cíle práce jsou formulovány v podkapitole 2.1, kdy autor při výzkumu sledoval tyto cíle: „1) bohatý kvalitativní popis jedinečného případu (modelu vzdělávání) v historii polistopadového českého školství (intrinsitní případová studie) na jedné straně; 2) a na druhé straně ověření, zda pro popis tohoto modelu a jeho šíření lze využít poznatky (popř. teorie) o spolupráci/sítování škol získané přehledovou studií převážně zahraniční literatury v předchozí fázi práce.“ Těchto cílů bylo v disertační práci v kapitole 3 a v podkapitole 4.1 dosaženo.

Spis je vhodně strukturovaný dle struktury IMRAD. Struktura v zásadě nepostrádá logiku, práce jako celek i její dílčí části mají určitou vnitřní gradaci. Přílohy vhodně doplňují práci.

Autor první kapitoly pojal zcela vhodně jako přehledovou studii k sítím a sítování škol. Adekvátním způsobem popsal postup zpracování přehledové studie a ručního dohledávání odborných zdrojů. V návaznosti na to se věnuje terminologickému vymezení, typologií sítí, teoretickému rámci, cílům sítování, podmínkám funkčnosti sítí a hodnocení dosavadního přínosu sítování.

V druhé kapitole je adekvátním způsobem popsána metodologie výzkumu. S oporou o poznatky z metodologické literatury jsou popsány cíle práce, zvolený výzkumný design, v návaznosti na přehledovou studii představeny propozice a výzkumné otázky, uvedeny zdroje dat, popsána analýza a prezentace dat a popsáno zajištění kvality a etické aspekty výzkumu. Všechny zdroje dat byly užity promyšleně, systematicky a směřovaly k naplnění stanovených výzkumných cílů.

Jádro empirického výzkumu tvoří případová studie. Nejprve v ní je popsána Přírodní škola a konstitutivní prvky modelu sítě. Následně adekvátně ve shodné struktuře jsou představeny: Škola da Vinci, Hořické gymnázium, církevní ZŠ Orbis Pictus. Velmi oceňuji následnou analýzu faktorů spolupráce mezi školami, ať už podporující či tlumící interakci/spolupráci v síti.

Na zjištění logicky navazuje kapitola diskuse, v které autor prezentuje rozšířené odpovědi na výzkumné otázky a adekvátně diskutuje zjištění ve světle teoretických poznatků. Oceňuji prezentaci limitů práce a podnětů pro další výzkum a praxi.

Přes celkový přínos disertační práce a počin autora potřebuji upozornit i na některá klopýtnutí, ke kterým došlo pravděpodobně při dokončování práce.

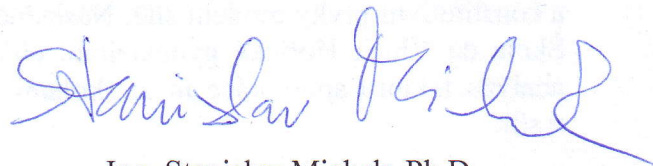
- V úvodu bych uvítal explicitně pojmenované cíle práce, které by byly v závěru práce vyhodnoceny.
- V práci jsou drobné terminologické nepřesnosti – např. na str. 10 zmíněna státní škola (kolik škol v ČR zřizuje stát? Nejedná se spíše o veřejné školy?). Na str. 114 mohla být také zmíněna Asociace malých inovativních škol (<https://www.asociacemis.cz/>).
- Autor mohl věnovat více pozornosti při dokončování formální podobě práce. V práci se vyskytují drobné překlepy (nebránící porozumění textu). Jednopísmenná slova, předložky by se neměla vyskytovat na konci řádků. Autor mohl být pečlivější při zavádění zkratk – např. IB, GPŠ musí odhalit čtenář intuitivně.
- Nevím, jestli jsem se nepřehlédl, ale z kapitoly 2 jsem nepostřehl, kdy byl realizován výzkum, případně jaký byl harmonogram výzkumných prací – prosím u obhajoby rozvést.

Některé náměty k diskusi u obhajoby práce:

- Jakou roli může sehrát při síťování škol koncept kolegiální evaluace školy (*peer review*)?
- Na základě teoretických východisek uvedených ve Vaší práci, prosím, popište rozdíly mezi asociacemi škol a sítěmi škol.
- V první kapitole jsou zpracovaná teoretická východiska pro síť a síťování škol. Můžete na základě Vaší přehledové studie představit některé empirické studie zabývající se sítěmi škol a rozvést jaké výzkumné metody byly v těchto studiích uplatněny?
- Zajímalo by mne, které faktory podporující síťování škol jsou přenositelné mezi veřejné školy? Proč? Jakou roli při tom sehrává zřizovatel, případně odvaha zastupitelstva?
- Zkuste zasadit poznatky o inovativní škole (Přírodní škola) a její síti mezi poznatky uvedené v kapitole Novotný, Dvořák & Dvořáková (2023) a následně to diskutovat.

Závěry

Předložená disertační práce přispívá k rozvoji poznatků školského managementu, případně je využitelná i pro vzdělávací politiku. Práce dává nahlédnout do tématu u nás zatím prakticky neznámého. Zajímavé a záslužně zvolené téma podává v relativní ucelenosti, s oporou o relevantní naše i zahraniční zdroje, s teoretickou i praktickou znalostí věci (autor se sám účastnil sledovaných procesů ve školách). Autor prokázal schopnost realizovat výzkumný projekt v pedagogické oblasti v intencích požadavků doktorského studia a předložený spis lze přijmout jako spis dizertační. Práci doporučuji k obhajobě.

V Hradci Králové 14. března 2024

Ing. Stanislav Michek, Ph.D.

Novotný, P., Dvořák, D., Dvořáková, M. (2023). Czech School Reforms: Between East and West. In: Krejlsler, J.B., Moos, L. (eds) *School Policy Reform in Europe. Educational Governance Research*, vol 22. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-35434-2_10